

Нови српски бренд

САДРЖАЈ

Оклопно возило (8x8) – лазар
Нови српски бренд 2

Хеклерови нови модели пушака
По мери специјалаца 90 10

Неки нови работи
Механичка мула 13

Израелски антибалистички систем
Ероу-2
Одбрамбене ватрене стреле 21

Противбродске ракете
Летећа торпеда 23

Хаубице 105 милиметара
Времеплов „стопетице“ 28

припремили
Мира Шведић
Владимир Почуч

По концепцији и техничким решењима, возило лазар прилагођено је за борбену употребу у јединицама пешадије и специјалним јединицама, које се могу ангажовати на задацима у противтерористичким операцијама и мировним мисијама Уједињених нација. Нарочито успешно може се користити у урбаним срединама, насељеним местима, испресецаном земљишту са слабијим путним комуникацијама, где се очекују заседна и препадна дејства терористичких и побуњеничких оружаних група, наоружаних лаким пешадијским наоружањем, аутоматским бацачима граната, ручним бацачима типа РПГ-7 или вођеним преносним противтенковским ракетама.

Недавно је на састанку поводом организације Четвртог међународног сајма наоружања и војне опреме у Београду – *Партнер 2009* најављена промоција новог домаћег вишенаменског оклопног точкашког возила BVT 8808-SR MRAP (8x8) – *лазар*, које је пројектовало предузеће *Југоимпорт – СДПР*. Више од три деценије од појаве борбеног возила пешадије – БВП М-80, а две и по деценије од настанка БОВ-а (4x4), на страницама које следе представљамо тај домаћи сложени борбени систем, први у класи точкашких наоружаних возила у Србији.

Употреба Лазара

Да би се избегле могуће недоумице о врсти и типу возила *лазар*, сходно усвојеним решењима, најпре треба нагласити да је оно првенствено намењено за употребу у пешадијским јединицама (батаљони, бригаде Копнене војске) за брзо превозење војника до места борбених дејстава. Посебно је значајно што се са возила може дејствовати формацијским наоружањем, у куполи или оружној станици, али и личним наоружањем посаде, коју чини десет војника. Војничком терминологијом речено, *лазар* јесте „вишенаменски наоружани оклопни транспортер, точкаш, високог нивоа балистичке и противминске заштите, али и велике прегледности“.

Због конструкцијских решења ходног дела и базне варијанте *лазара* (очекује се да ће производна цена серијског возила бити конкурентна за страна тржишта), оклопно тело возила могло би да се користи и за пројектовање наменских возила за извршавање посебних борбених задатака. Оно припада класи возила отпорних на дејство

мина, uz istovremenu zashitu posade od zasедних дејстава, што је у стручној литератури познато као MRAP (*Mine Resistant Ambush Protected Vehicle*), а према појединим својствима и врсти возила MRAP (*Multi Role Armor vehicle*).

Возило *лазар* није БВП намењен механизованим јединицама (механизовани батаљони у бригадама Копнене војске), у којима ће, и у наредном периоду значајно место имати БВП због респектабилног наоружања, на гусеничним или точкашким ходним уређајима. Зато се возила типа *лазар* и возила типа AFV комплементарно допуњавају у програмима модернизације многих страних армија. Сходно томе, БВП *лазар* може бити и кандидат за опремање Војске Србије.

Према речима главног пројектанта др Ненада Милорадовића и главног конструктора Петр Маринковића, возило је добило име по кнезу Лазару, који је, на челу оклопљених коњаника, водио Српску војску у Косовској бици, на Видовдан 1389. године. На тај начин, симболично су наглашени основна намена и филозофија концепције

возила – борба наоружане посаде и укрцног одељења из оклопљеног возила. Скраћеница BVT 8808-SR MRAP означава формулу његовог погона – (8x8), време када је завршен функционални модел – (08, односно 2008. годину), порекло возила – (СР – Србија) и да је *лазар* отпоран на заседна дејства и мине – (MRAP).

Потребе Војске Србије

На основу Тактичке студије *Опремање Војске Србије оклопним возилима точкашима*, коју је у октобру 2007. године израдила Управа за планирање и развој Генералштаба Војске – J-5, анализирани су сви релевантни фактори који утичу на одлуку о набавци борбеног оклопног точкашког возила – из увоза или развојем на основу сопственог пројекта. Испитивана су инострана решења у тој области, ратоводство, могућности српске привреде, затим, карактеристике војно-политичке и безбедносне ситуације у окружењу Србије, могући модели дејстава и улога наших оклопних јединица и пешадије

у супротстављању безбедносним изазовима и претњама, укључујући и спремност за борбу против тероризма, али и учешће у мировним операцијама Уједињених нација. Посебна пажња посвећена је и студији о цени нових возила БВТ (или скраћеница ОВТ) у односу на његову ефикасност, нарочито приликом опредељивања за куповину у иностранству или за развој домаћег борбеног производа.

Надлежни су закључили да је потребно усвојити базно возило, на чијој основи би се дограђивали елементи наоружања и опреме, за четири основна модела – борбено возило пешадије, извиђачко, командно и санитарско возило. Њима би се опремали механизовани батаљони, који за сада у наоружању имају БВП М-80/М-80А, а такође им следи модернизација. О плановима Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије, нарочито када је реч о опремању и модернизацији састава у 2009. години, али и увођењу у оперативну употребу одговарајућег борбеног возила, јавност је више пута обавештавана.

„Лазар“ лако пролази Честар

Комплет наоружања

Формацијско наоружање БВТ *лазар* смештено је у простор између управног одељења (кабине) и борбеног одељења (укрца посада). Корпа лаке куполе ЛК-08 оставља довољно простора за пролазак чланова посаде дужином возила, али и за смештај додатних борбених потреба, аутоматског бацача граната, РБР, преносних ПОВР *маљутка-М*, резерве муниције и ракета. Конструкција омогућава инсталације више модела наоружања и избора турела, оружних станица купола, у зависности од основне намене. На *лазару* су предвиђене следеће варијанте оружних станица и наоружања:

- модуларна деолинично оклопљена турела *М-06* са монтажном-демонтажним постољима на које се, у зависности од намене возила и оперативних потреба, могу уградити митраљез 7,62 милиметара *М-86А* са електричним окидањем, митраљез – пушкомитраљез 7,62 милиметара *М-84*, митраљез 12,7 милиметара *М-87*, аутоматски бацач граната АБГ 30 милиметара *М-93* и аутоматски топ 20 милиметара *М-55*

- даљински управљана оружна станица или лака купола са интегрисаним системом наоружања, који обухвата комбинацију наведених оружја за модуларну турелу

- лака купола ЛК-08 са аутоматским топом 20 милиметара *М55* (алтернативно аутоматски топ 30 милиметара *М-86*) и спрегнутим митраљезом 7,62 милиметара *М-86А*

- ракетни систем ПОВР *маљутка-2* са ПАС (полуаутоматски систем навођења), постављених у двоструким лансерима. Помоћно наоружање у тој варијанти су митраљез 7,62 милиметара *М-86* или 12,7 милиметара *М-87*, или АБГ 30 милиметара *М-93*.

У свим варијантама оружних станица (платформе, туреле или куполе) предвиђена је уградња четири БДК (бацача димних кутија, десно и лево (2x2 БДК). Укупна борбена маса куполе не би прелазила 2 тоне, а пречник котрљаче 1.600 милиметара, што обезбеђује уградњу и тежих оруђа (једноцевни или двоцевни минобацач 120 милиметара, попут финско-шведског *AMOS*, руских *NONA* и *VENA*, хаубица 122 милиметара, односно топ-хаубица 152/155 милиметара).

Независно од поменутих активности Министарства и Генералштаба, у Јавном предузећу *Југоимпорт – СДПР*, на основу истраживања светског тржишта, анализе потенцијалних купаца, а у складу са правцима развоја оклопних возила точкаша намењених за извршавање бројних тактичких задатака у различитим оружаним сукобима, начињена је *Студија изводљивости за развој вишенаменског оклопног борбеног возила точкаша*, радне ознаке *BVT 8808-SR MRAP 8x8*. Од фебруара 2008, када је на бази *Студије* усвојена концепција возила *лазар*, креативни тим инжењера *Југоимпорта* припремао је потребну документацију. Изведене су и одговарајуће материјалне припреме како би се до Видовдана 2008. године саставио функционални модел возила. Крајем августа *функционални модел ла-*

зара преведен је у прототип, а током септембра и октобра прошле године извршена су основна верификациона испитивања главних пројектованих карактеристика тог система возила.

На бројним приказима *лазара* потенцијалним иностраним купцима у новембру 2008. потврђене су пројектоване карактеристике возила, а многе су и додатно унапређене. Приказ је организован и за припаднике Министарства одбране и Војске Србије 22. децембра, на промотивном састанку за организацију сајма *Партнер 2009*, чији је суорганизатор *Југоимпорт – СДПР*. На тој манифестацији први пут ће бити изложен *лазар*.

Тренутно надлежни за опремање Војске анализирају возило како би дефинисали његову могућу улогу у систему одбране Ре-

Дејство кроз пушкарницу

Пушкарнице за десет чланова посаде. Запажа се и модуларни оклоп

Са галерије

ПРЕЧИЦОМ У ЖИВОТ

31

СВЕТ

Јевгениј Родионов, млади руски граничар убијен у Чеченији

СИМБОЛ СВЕТОГ И СВЕТОВНОГ ПРКОСА

32

Паралеле

ИЗРАЕЛ ПРОТИВ ХАМАСА

37

ФЕЉТОН

Рат после рата: Српска војска у Македонији и на Космету 1918. до 1920. године (2)

ГУШЕЊЕ ОДМЕТНИЧКИХ ПОБУНА

38

Из књиге „Појуће срце“

БЕЗ ЉУБАВИ

42

Генерал Јован Мишковић

НАЈСВЕСТРАНИЈА ЛИЧНОСТ ГЕНЕРАЛСКОГ КОРА

44

СПОРТ

Изабрани спортиста и спортска екипа године Војске Србије

СТРЕЛАЦ И ПАДОБРАНЦИ

46

Војна штампa

бележавање 130. годишњице војне штампе у Србији започели смо на самом измаку претходне године, објављивањем специјалног прилога, који смо посветили том великом јубилеју.

Са тим послом настављамо и у овом броју. Окупили смо недавно главне и одговорне уреднике „Народне армије“, „Фронта“ и „Војске“ и замолили их да се, у најкраћем, и са веће или мање историјске дистанце осврну на доба када су водили своје редакције. Добили смо занимљиво штиво у коме се огледају не само обележја војне журналистике у последњих педесетак година већ и актуелних друштвених прилика. Једна од улога новинара, уосталом, и јесте да буду сведоци догађања и верни хроничари.

Видело се, такође, да многи од њих нису иступили своје новинарско перо, иако су га одавно затурили и престали да пишу. Можда ће ове јубиларне шлајфне бити подстицај да се врате занату којем су поклонили најбоље године. Неки су, мора се признати, још увек у доброј форми. Чак у бољој него у младим данима. Растеређени различитих притисака, отворили су душу и подсетили нас на не тако давна „вунена времена“.

Причу о војној штампи у Србији наставићемо и наредних дана. У сарадњи са Војним музејом и Центром за војнонаучну документацију, информације и библиотекарство припремили смо велику репрезентативну изложбу у Галерији Војног музеја на Калемегдану, која ће бити отворена 21. јануара.

Она нас враћа на саме почетке историје војне штампе и публицистике уопште, која бележи и то да су, на пример, на челу „Ратника“, првог званичног гласила Министарства војног, чије традиције данас баштини магазин „Одбрана“, биле својевремено и прослављене војводе српске војске, тадашњи пуковници, Степа Степановић и Живојин Мишић. Ту је још плејада високих официра и генерала, који су све до почетка Другог светског рата држали у рукама уредничку палицу „Ратника“.

Бележимо још да је „Фронт“, некада веома популарна ревија, својевремено излазио у тиражу од невероватних 390.000 примерака, који данас нема ниједна дневна новина на нашем тржишту, а тешко да би заједнички тираж на десетине недељника и месечника заједно досегао ту импресивну цифру.

У припреми изложбе открили смо и то да се у војним библиотекама и архивама, на пример, не налази први број „Фронта“. Зна се да је 25. фебруара 1945. одштампан у 10.000 примерака и да је истог дана био у рукама војника на Сремском фронту. Надамо се искрено да је негде сачуван бар један примерак и да ће ускоро заузети своје почасно место. Ако не на изложби, оно бар у депоу библиотеке Војног музеја или Центра за војнонаучну документацију, информације и библиотекарство. Овом приликом позивамо све наше читаоце да се дају у малу потрагу и помогну нам да ту грешку коначно исправимо.

На традиционалној свечаности поводом Дана Новинског центра „Одбрана“, 23. јануара у Дому Гарде на Топчидеру, говорићемо више о актуелним приликама у војном новинарству, које се све више сели у виртуелни свет електронских медија, и будућим задацима и обавезама наше установе. То не значи да прекидамо традицију. Новина у штампаном облику одолеваће, без сумње, још дуго надирању савремених медија, јер оставља релевантне и дуготрајне трагове у времену. ■

Саопштење Прес-службе
председника Републике Србије

Генерал Понош разрешен дужности начелника Генералштаба

Председник Републике Србије Борис Тадић разрешио је 30. децембра 2008. генерал-потпуковника Здравка Поноша дужности начелника Генералштаба Војске Србије.

Тиме је председник Србије искористио своје уставно овлашћење (члан 112. став 2. Устава Републике Србије), по ком председник Републике, у складу са законом, командује Војском и поставља, унапређује и разрешава официре Војске Србије.

Са даном разрешења командни ланац функционисе нормално и до постављења новог начелника Генералштаба команду над Војском преузима генерал-потпуковник Милоје Милетић, заменик начелника Генералштаба. ■

Породицама палих бораца и ратних војних

Пројекат социј

Српски медицински тим у Конгу посетио дечје сиротиште

Пред Нову годину и божићне празнике, српски медицински тим при мисији УН у Конгу, у сарадњи са јужноафричким контингентом војне полиције, организовао је посету Дому за децу без родитељског старања у Кинколеу, предграђу Киншасе

У дому у Кинколеу, који носи име *Елембо (Нада)*, смештено је 52 деце узраста од једне до 17 година. Њихови родитељи углавном су умрли од AIDS-а. Деца у оквиру дома похађају основну школу, а старији се обучавају занатима који ће им омогућити почетак самосталног живота после напуштања сиротишта.

Директору Дома Роланду Емерију, мајор Божидар Јаковљевић, заменик команданта српског медицинског тима, и потпуковник Нгеси, помоћник команданта јужноафричког контингента војне полиције, уручили су новац, храну и намирнице у вредности већој од 1.000 долара.

Деца су извела занимљив програм у част гостију. Највише су их обрадовали слаткиши које су добили на крају програма.

Гостима су показане собе за спавање и одмор, учионице, кухиња и газдинство у коме сами гаје поврће, потом и фарма свиња.

Директор дома захвалио је јужноафричким и српским хуманитарцима на посети и помоћи. Нагласио је како су посебно обрадовани што су им први пут у гостима војници из једне далеке и пријатељске европске земље.

Заједничка посета српског и јужноафричког тима при мисији Уједињених нација MONUC у Демократској републици Конго, наставак је одличне сарадње коју имају припадници српског санитета и јужноафричке војне полиције. ■

Б. ЈАКОВЉЕВИЋ

АЛНИХ СТАНОВА

Министар рада и социјалне политике Владе Републике Србије Расим Љајић, амбасадор Јапана у Србији Тадаши Нагаи и градоначелник Београда Драган Ђилас предали су 26. децембра кључеве нових станова породицама 50 палих бораца и ратних војних инвалида у насељу Камендин у Земун пољу

Изградња станова финансирана је средствима Владе Јапана, Националног инвестиционог плана и из буџета Београда.

– Додела кључева представља завршетак пројекта изградње 318 станова за ратне војне инвалиде и породице палих бораца. Надам се да ћемо и у преостала два града, Сремској Митровици и Лесковцу, ускоро завршити радове, чиме ће пројекат у потпуности бити реализован. Влада Србије обезбедиће стамбени простор и за преостале ратне војне инвалиде – истакао је том приликом министар Љајић.

Влади Јапана уложила је током протеклих осам година у Србију 200 милиона евра, а само за пројекте у Београду око 30 милиона. Донацијама су обновљене школе, болнице и изграђени социјални станови.

Површина станова у Камендину износи 1.670 квадратних метара, и то 26 једнособних, 23 једноспособна и један трособан стан. Управа Београда обезбедила је парцеле и комунално опремање земљишта. Поред станова у Београду, још 203 породице војних инвалида добиће станове у 10 градова Србије.

Удружење породица палих бораца ратова 1990–1999. године уручило је плакете у знак захвалности министру Љајићу, амбасадору Нагаиу и градоначелнику Ђиласу. ■

М. ИВАНОВИЋ

Сандри Мандић новинарска награда „Иван Марковић“

Новинарка РТВ Б92 Сандра Мандић, добитница је овогодишње награде „Иван Марковић“, коју Новински центар „Одбрана“ додељује за најбоље медијско извештавање о активностима Министарства одбране и Војске Србије

Петочлани жири у саставу Бошко Јакшић, коментатор листа „Политика“, др Неда Тодоровић, редовни професор Факултета политичких наука у Београду, Немања Вранковић, заменик генералног директора РТВ „Студио Б“, Слађана Ристић, некадашњи новинар-уредник у листу „Војска“ и Хелена Милошевић, државни службеник у Управи за односе са јавношћу Министарства одбране размотрио је приспеле радове девет кандидата.

У најужи избор, са истим бројем поена у првом кругу гласања, ушли су Сандра Мандић са прилогом „Жене у војсци“ који је емитован у оквиру серијала „Б92 истражује“, оцењеним као савремен, истинит и динамичан документарцац, и новинарка НИН-а Милена Милетић, која својим текстом смело и критички поставља питања којих се многи други устежу.

У поновљеном гласању о радовима две кандидаткиње, Сандра Мандић је добила глас више и тако постала овогодишњи носилац награде, која је име добила по рано преминулом даровитом војном новинару Ивану Марковићу.

Награда која се састоји од плакете и новчаног износа од 60.000 динара биће добитници уручена 23. јануара на свечаности поводом Дана Новинског центра „Одбрана“ у Дому гарде на Топчидеру. ■

Помоћ Министарства одбране и Војске Србије угроженим новосадским установама

Поводом проблема који су настали због недавне енергетске кризе, команда и јединице 1. бригаде Коппене војске пружили су помоћ најугроженијим установама у Новом Саду. Командант бригаде генерал Ђокица Петровић присуствовао је састанку кризног штаба града Новог Сада, на коме је истакнута потреба пружања помоћи Геронтолошком центру у Футогу. Град Нови Сад је преко Министарства одбране затражио помоћ за ту установу. У Центру са 70 запослених смештено је 270 корисника. Дата су им на коришћење четири агрегата за алтернативно напајање струјом.

Током ноћи између 7. и 8. јануара без грејања и топле воде остали су делови Новог Сада са око сто хиљада становника, Петроварадина, у коме се налази и Војномедицински центар Нови Сад, и сва приградска насеља која се греју на гас или грејање добијају од топлане која није била у могућности да са гаса пређе на неки од алтернативних извора енергије.

По речима пуковника др Братољуба Бркљача, начелника Војномедицинског центра Нови Сад, у тој установи су одмах по најави могуће несташице гаса предузели хитне мере да се пређе на аутономни стари систем грејања, који користи лож-уље и који су изузетним залагањем мајстори 19. логистичког батаљона Прве бригаде КоВ током ноћи у потпуности оспособили и пустили у рад.

Како је у ВМЦ Нови Сад у стационом делу тренутно било око педесетак слободних постеља у топлим болничким собама, пуковник Бркљача је ступио у контакт са Покрајинским секретаријатом за здравство и понудио слободне смештајне капацитете угроженим новосадским болницама, посебно дечјим одељењима. ■

Б. М. П.

За 20 до 30 одсто побољшано је стање функционалне исправности борбене технике, нарочито борбених возила, ваздухоплова, радарских и ракетних система. Примера ради, набављено је и 65 нових путничких возила, 31 теренско возило, 22 доставна возила и шест средстава интегралног транспорта. Реализована је и пререгистрација више од 16.000 војних моторних возила. Куповином 11.100 тона погонског горива реализовано је снабдевање за редовну потрошњу, а делом и побољшана попуна вантрупних резерви.

**Генерал-мајор Љубомир Самарџић,
начелник Управе за логистику**

Систем непрекидне подршке

Организационе промене у Војсци Србије наметнуле су потребу да се и логистичка подршка другачије осмисли. Са начелником Управе за логистику Генералштаба Војске Србије генерал-мајором Љубомиром Самарџићем, разговарали смо о новој организацији логистичке подршке и њеним функцијама. Питали смо га и о надлежностима Управе којом руководи, задацима извршних јединица – Централне логистичке базе и 64. логистичког батаљона. Генерал је говорио о резултатима који су остварени током претходне године, али и о пројекцијама у наредном времену.